

7. 2. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jedna komora může volit tajně a druhá veřejně

Před páteční volbou prezidenta stojí před zákonodárci nejen dilema koho volit, ale také jak - tajným, nebo veřejným hlasováním.

Skóre: 0.69

Název zdroje: Lidové noviny

Datum vydání: 07.02.2008

Nadpis: Jedna komora může volit tajně a druhá veřejně

Strana: 1

Pořadí: 4

Mutace: Celostátní

Rubrika: Titulní strana

Autor: HANA MARVANOVÁ

Ročník: 21

Číslo: 32

Náklad: 68303

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 07.02.2008 07:01

Identifikace: DCLN20080207010002 cz

Klíčová slova: zákon (4x), ústave, zákony, Ústavu, advokátka, ústavních, ústava, ústavní

Před páteční volbou prezidenta stojí před zákonodárci nejen dilema koho volit, ale také jak - tajným, nebo veřejným hlasováním. Zdálo by se to jako čistě procedurální otázka, kdyby způsob volby neovlivňoval výsledek volby. Podle současného rozložení názorů v Poslanecké sněmovně a v Senátu je ale velmi pravděpodobné, že výsledky volby by byly jiné, kdyby se volilo buď tajně, nebo veřejně. Podívejme se na to co nejvíce nestranně, bez ohledu na to, jaký výsledek by ten či onen způsob volby měl.

Co o tom říká naše ústava: Prezidenta volí parlament na společné schůzi obou komor. V prvním kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců i nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů, v případném druhém kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců i nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů. Ve třetím kole pak ke zvolení stačí nadpoloviční většina hlasů přítomných poslanců a senátorů dohromady.

Pokračování na straně 10

Jedna komora může volit tajně...

ÚHEL POHLEDU

Dokončení ze strany 1

Ústava tedy nehovoří o tom, jakým způsobem je prezident volen, jestli tajně nebo veřejně. Pravidlem je veřejné hlasování. Často se objevuje argument, že jde-li o personální volbu, je demokratičtější volba tajná. To ale vůbec není přesné, protože naopak pravidlem při hlasování v parlamentu je hlasování veřejné, tajným způsobem se hlasuje v případech, kdy se volí předseda, místopředsedové komory parlamentu, předsedové výborů a komisí. V jiných případech se hlasuje veřejně, ledaže tajnou volbu vyžaduje zvláštní zákon nebo usneseli se na tom komora parlamentu. Volby funkcionářů parlamentu jsou logicky tajné, protože rozhodují poslanci či senátoři o sobě navzájem, jde o vnitřní záležitost příslušné komory. Pro jiné volby, včetně volby prezidenta republiky tento argument neplatí, kandidát na prezidenta často není vůbec členem parlamentu a volba prezidenta není vnitřní věcí parlamentu, ale naopak věcí veřejnou. Proto také bývá běžné, že parlamentní frakce například i před volbami svým voličům prezentují, kterého kandidáta by podporovali na funkci prezidenta. Pokud argumentujeme ústavní tradicí, v ní najdeme volbu prezidenta tajně i veřejně.

Dá se tedy říct, že oba způsoby volby prezidenta jsou demokratické a legitimní, také s oběma způsoby volby počítá volební řád, který je přílohou jednacího řádu Poslanecké sněmovny. V případě volby prezidenta by se tedy, neprojde-li návrh na tajnou volbu, mělo hlasovat automaticky veřejně. Co když ale názor na způsob volby bude odlišný v Senátu a ve sněmovně? Na to nepamatuje ani jednací řád, ani volební řád pro volbu prezidenta. Obecně ale platí, že o způsobu hlasování rozhoduje příslušná komora. Pokud se před konáním volby obě komory nedohodnou, což, jak se nyní ukazuje, hrozí, mělo by se o tom rozhodnout přímo na společné schůzi. Otázkou zůstává, kdo by o tom rozhodoval.

Podle mého názoru by o této proceduře měla rozhodovat každá komora zvlášť. I v případě konání společné schůze komor parlamentu v prvních dvou kolech prezidentské volby hlasují komory odděleně, hlasy poslanců a senátorů se sčítají zvlášť. Jedinou výjimkou, kterou předpokládá naše ústava, je třetí kolo prezidentské volby, kdy se sčítají dohromady hlasy členů parlamentu bez ohledu na to, jestli jsou členy sněmovny nebo Senátu.

Tato konstrukce je výjimkou, která umožňuje snazší zvolení prezidenta v případě, že první dvě kola jsou neúspěšná. V ostatních případech je naše ústava postavena na tom, že obě komory parlamentu jednají a rozhodují samostatně a umožňuje přehlasování jedné komory druhou v přesně vymezených případech. Hlasování o proceduře, kdy by se rozhodovalo většinou všech poslanců i senátorů dohromady na společné schůzi komor, by mohlo vést k přehlasování jedné komory druhou, a tím k omezení samostatného postavení a autonomie komor parlamentu.

Senát tak, sněmovna onak. Bylo by samozřejmě optimální, kdyby vznikla předběžná dohoda o způsobu volby. Pokud ale k dohodě nedojde, nebrání nic tomu, aby každá z komor hlasovala odlišně, takže například by mohl volit Senát tajnou volbou a sněmovna volbou veřejnou. Podle volebního řádu totiž v praxi tajná a veřejná volba není tolik odlišná, jediný rozdíl tkví v tom, že u veřejné volby je hlasovací lístek označen jménem volitele, zatímco u tajné volby není lístek takto označen.

Proti argumentům, že se obě komory musí dohodnout na způsobu volby a do té doby by byla prezidentská volba zablokována, lze namítnout, že tento požadavek nemá oporu v ústavě ani v jednacím řádu. Ústavu i zákony je třeba vykládat tak, aby to nevedlo k zablokování ústavních procesů, v tomto případě zvolení prezidenta.

Mohlo by se zdát, že jde jen o bouři ve sklenici vody, v naší dnešní situaci to však může být poměrně zásadní. Informace, které se objevují v posledních dnech či týdnech, nasvědčují tomu, že volbu prezidenta provázejí podezření z korumpování poslanců či senátorů a různé netransparentní obchody. Ať už jsou tato podezření pravdivá, či nikoli, jen to, že se objevují, snižuje důstojnost volby hlavy státu. Stín neprůhledných obchodů, či dokonce korupce může na zvoleném prezidentovi ulpět. V takovém případě všem spekulacím nejlépe zamezí veřejně projevená vůle jednotlivých poslanců a senátorů. Koneckonců většinu občanů by jistě zajímalo, koho který zákonodárce volil za prezidenta, když už o prezidentovi zatím nemohou rozhodovat občané sami.

Názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce

O autorovi: Hana Marvanová, advokátka

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz